

Kultur- og debattredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Hvem skal leve?

I BERGENS TIDENDE 2. april argumenterer lege Terje Thomassen for at det ikke bare er akseptabelt, men iblant det mest etisk høyverdige, å ta abort dersom fosterdiagnostikk har avdekket avvik. Han har rett i at det ikke er et mål at mennesker skal lide for at vi skal ha et mangfoldig samfunn. Men i innlegget sitt gjør han for øvrig en rekke fatale feilslutninger.

Kjernen i den tradisjonelle legerollen og -etikken er «av og til helbrede, ofte lindre, alltid trøste». Thomassens forslag er et dramatisk brudd med denne tradisjonen: Hvis helbredelse ikke er mulig, og det er utsikter til et liv med mye lidelse, skal legen da tilby seg å fjerne pasienten? Det å drepe pasienten har aldri vært – og må aldri bli – en del av legerollen.

Når han mener at man noen ganger best ivaretar det syke fosterets rettigheter ved å ta livet av det, innfører han tanken om liv som ikke er verd å leve. Dette er problematisk i seg selv, og også fordi den syke selv i dette tilfellet ikke har noe han eller hun skulle ha sagt.

FORSKNING HAR VIST at livskvalitet vanskelig lar seg bedømme utenfra – mange som vi friske vil bedømme som alvorlig syke og funksjonshemmede, gir uttrykk for god livskvalitet. Dessuten er det oftest ikke mulig å si noe presist om fremtidig livskvalitet ut fra et ultralydbilde på fosterstadiet.

Når Thomassen argumenterer for tidlig ultralyd for alle, underslår han at tidlig ultralyd ikke er bedre enn dagens ultralydundersøkelse i uke 18 til å oppdage de mest alvorlige utviklingsavvikene han snakker om. Dette er grunnen til at debatten om tidlig ultralyd gjerne dreier seg om Downs syndrom: For det er først og fremst for Downs-rammede fostre at tidlig ultralyd for alle vil ha (dødelige) konsekvenser.

NÅR SAMFUNNETS moralske normer endres, påvirkes også legene. Da har historien vist at legene kan opphøre å være de svakestes beskytter. Medisinens mørkeste kapitler er fulle av leger som til og med i barmhjertighetens navn har drept sine pasienter. Er det mindre alvorlig om de som er annerledes og lidende fjernes før fødselen?

Innfører samfunnet først en ordning der man i svangerskapet fjerner de som kan forventes å lide, risikerer vi en utvikling der det neste logiske skrittet er å tilby å fjerne lidelse på samme måte for fødte mennesker som lider eller antas å lide.

Vi ønsker ikke et slikt samfunn, og for leger vil det være særlig uetisk å bidra til det. Vi må aldri komme dit at vi fjerner sykdom ved å ta livet av den syke!

INGRID M. HARDANG, ETIKKUTVALGET I NORGES KRISTELIGE LEGEFORENING
OLAV MAGNUS S. FREDHEIM, STYRELEDER, NORGES KRISTELIGE LEGEFORENING

Så skjedde det igjen. BA kunne 5. april fortelle om politikeren Anna Kathrine Eltvik som anmeldte sjikane og trusler til politiet.

Skal vi spille hatbingo?

NETTROLL

Jette F. Christensen, Kontroll- og konstitusjonskomiteen (Ap), nestleder Hordaland Ap

ETTER AT HUN LA UT en lenke til en artikkel om at kriminaliteten har sunket i Groruddalen proporsjonalt med at innvandreandelen har økt, eksploderte kommentarfeltet på Facebook-siden hennes. Den sinte mannens frustrasjon og utløpet han får for denne ved å sende hets, sjikane og hatske kommentarer rettet mot andre som får til det han ikke har klart; være på vei dit man vil her i livet, har fått nytt fokus etter 22. juli.

Hatets keyboardproletariat, som sprer nedsettende kommentarer ved hjelp av sine viktigste våpen; Caps Lock og utstrakt bruk av utropstegn, er blitt en identifisert samfunnsfiende; nettrull. Vi har bestemt oss for å si fra. Jens Stoltenberg har bedt oss om å være digitale nabokjerringer. Vi skal ta til motmæle. Vi skal gjøre det vi ikke gjorde før; vi skal gidde.

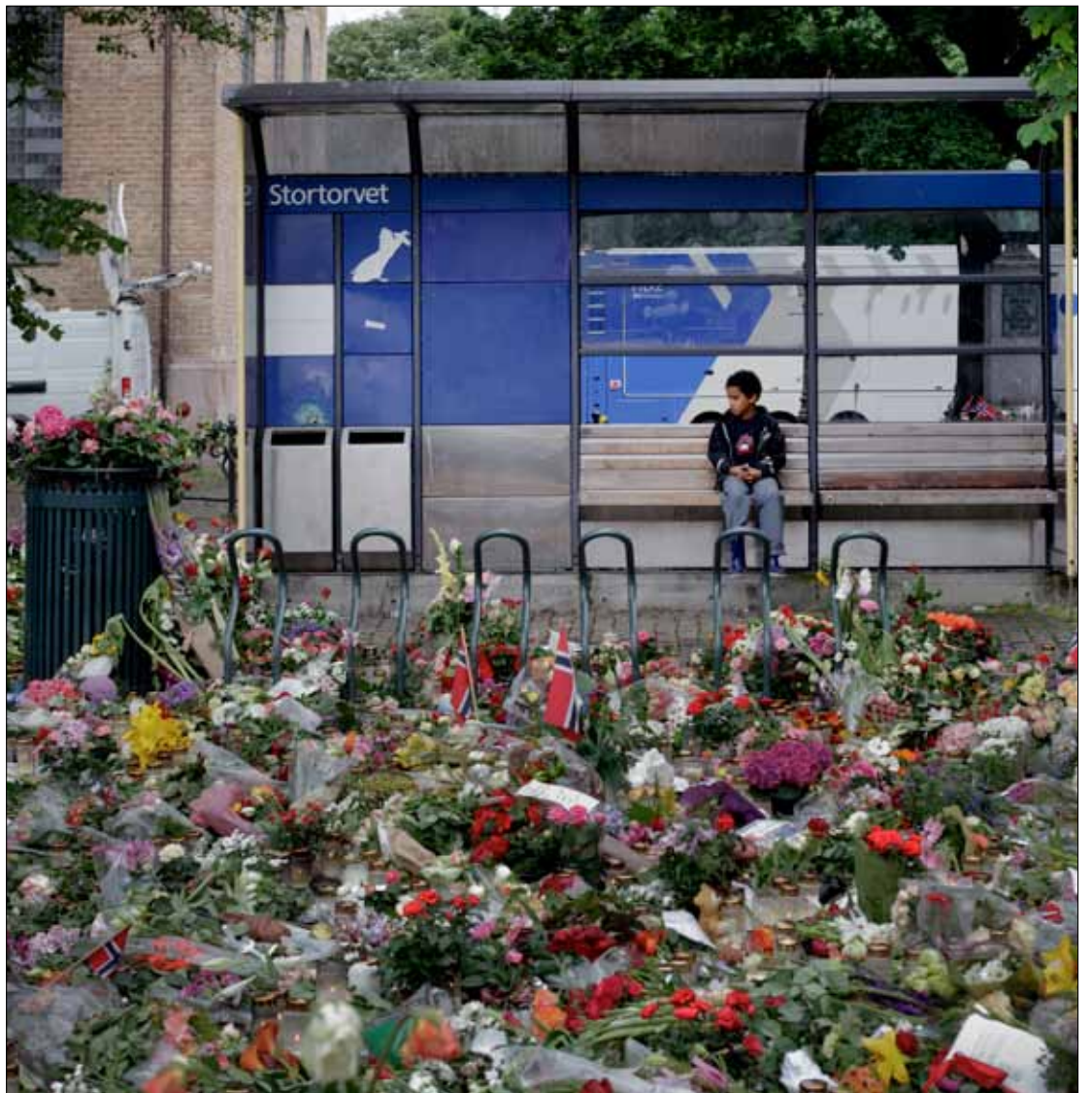
VI SKAL ARGUMENTERE mot virkelighetsfjerne kommentarer på nett, selv om vi vet at vi blir møtt med en virtuell finger. Vi skal anmelde, selv om vi vet at det ikke vil få konsekvenser (foruten høyt blodtrykk hos den som anmelder når politiet spør «har du vært i pressen i det siste?»).

Så langt virker det ikke som om han, Den Sinte Mannen altså, har vært så mottagelig for argumenter. Debatten har derimot lært oss noe om han.

TRE AV FIRE nettdebattanter er menn. De poster svært ofte kommentarer på en av to tider i døgnet; under normal arbeidstid eller sent om kvelden. Hvilket kan tyde på at de enten ikke er i arbeid, eller ikke har særlig god arbeidsmoral.

Noen av dem har dårlig skriftlig fremstillingsevne og er flittige brukere av skrivefeil, kommafeil, ordforveksling og har problemer med forskjellen mellom «og» og «å» (hvilket gjør det særlig underholdende å lese om når de raser over at innvandrere bør lære seg norsk). Andre fremstår svært velformulerte og nærmest i overkant akademiske i språket. Til felles har de hatet.

DET ER TO TEMAER som særlig engasjerer nettrullene: innvandring og likestilling. De hater innvandrere som har tatt jobber de selv sikkert aldri ville fått. De hater innvandrere som ikke har jobb, selv om de aldri ville ansatt en. De hater kvinner med makt og kvinner som høres og synes samtidig. Og de hater sosialdemokratiet, systemet som har gjort begge deler mulig. Mona Sahlin fortalte at hun

HATET: Den sinte mannens frustrasjon og utløpet han får for denne ved å sende hets, sjikane og hatske kommentarer rettet mot andre som får til det han ikke har klart; være på vei dit man vil her i livet, har fått nytt fokus etter 22. juli. Bildet viser det norske folkets reaksjon etter terroren 22. juli. ARKIVFOTO: PAUL S. AMUNDSEN

en gang spurte sin venn, Stieg Larsson, om dette hatet. Hun forsto ikke hvorfor hun fikk så mye motbør, mens hennes mannlige kollegaer gikk fri. Da svarte Larsson; «men fatter du ikke det, Mona? Du er kvinne, sosialdemokrat og feminist. Du snakker mot rasisme og for homofiles rettigheter. Det er jo bingo!».

DET VAR DEN BINGOEN som slo ut hos Eltvik også. En profilert kvinnelig feminist på venstresiden som tilbakeviste myten om at det er en sammenheng mellom kriminalitet og innvandretthet. Det ble for mye. Hun måtte få høre det.

En av kommentarene hun valgte å gå til politiet med var denne: «Mest lyst har jeg til å sende denne klovn gjennom Oslos mørkeste gater, så kan hun oppleve disse kjære innvandrernes sine på sitt beste, ja kanskje flere av dem på en gang.»

Avsenderen unner Eltvik å bli gjengvoldtatt. Men ikke av hvem som helst. Hun bør bli gjengvoldtatt av innvandrere. Noe sier meg at avsenderen ikke tenker på innvandrere som min familie, fra Danmark.

Kommentaren er ikke revet ut av løse luften. Det har vært flere som den, og de forteller oss litt om hvordan hatet er skrudd sammen. Ofte har det vært to separerte debatter. En debatt om fremmedfrykt og rasisme; om de som på grunn av mangel på kunnskap om andre kulturer, eller følelsen av å lykkes i eget liv, hater de med annen kulturell eller religiøs opprinnelse enn de selv.

DEBATTEN OM HAT mot kvinner generelt og feminister spesielt, er ofte en annen. En om de som er blitt sviktet eller om de som ikke føler at det er behov for deres maskulinitet. Noen forklarer det til og med så enkelt som at dette er menn som ikke har kvinner i sitt liv.

Sitatet over illustrerer i all sin grufullhet at det ikke er så lett. Hat mot fremmede; kulturelt, geografisk eller religiøst, er det samme hatet som det som retter seg mot feminister. Avsenderen formulerer seg som om det er Eltviks innvandrere. At hun, eller slike som henne, har skyld i at samfunnet vårt i dag har flere farger og opprinnelser. Analy-

sen er altså at det er feministene sin skyld at det finnes andre enn nordmenn i Norge. Derfor fortjener de å bli gjengvoldtatt.

FOR Å BEKJEMPE den farligste giften som kan sprøytes inn i et tilfittsamfunn som vårt, hatet, må vi forstå det. Vi må kalle rasisme og kvinnefiendtlighet for det det er – hat – og behandle holdningene som nettopp det.

Det dreier seg ikke om innvandring, integrering, likestilling eller feminisme. Det er ikke utgangspunkt for verken debatt eller svar på et spørsmål om en politisk retning har gått for langt eller har for langt igjen. Problemet er ikke tonen det fremføres i, problemet er innholdet i det som sies eller skrives. Hat er ikke innspill til en politisk debatt, det er gift og må behandles som det.

HVORDAN DET SKAL behandles eller kureres har ingen svaret på. Kunne hat bare vært så lett å forebygge som Stein Thorleif Bjella synger i sin «Psykisk kan du vera sjøl»:

«Før du tek ladegrep for godt, har eg eit par ting eg ville ha si; du kan umogleg ha fått kys og klem på ei tid»

Inntil vi finner kuren får vi alle fortsette å spille hatbingo.

Det er to temaer som særlig engasjerer nettrullene: innvandring og likestilling